

dat ik ze op eenigen afstand kon zien liggen, maar in verreweg de meeste gevallen was het gras zóó lang en welfde het zich zóó volkomen over nest en eieren, dat ik ze bijna of geheel niet zag, al stond ik er ook vlak voor. Dit was vooral het geval, als het nest lag in het z.g. aardgras (het beste gras zeggen de boeren), dat rolronde, donkergroene gras, net stopnaalden, maar langer. Het groeit vooral op de drassigste gedeelten. Het is vaak gebeurd, dat we, als er een tureluur vlak voor ons opvloog, begonnen met onze voeten op te lichten, om te zien, of we soms al niet midden in het nest stonden, om daarna, zonder ons te verplaatsen, met de handen in het gras zoekend om te woelen. We hebben zeer vaak tot elkaar gezegd: „Als de vogel er niet afvloog, dan vond je het nooit.” Dat het broedende dier geheel in het lange gras verborgen kan zitten, blijkt hieruit, dat het ons een enkele maal gelukte, den vogel — op een nest, dat wij wisten te liggen — met de hand te pakken. We kropen dan op de knieën naderbij.

Wat ik boven schreef, las ik nog in geen enkel boek. Wel eens een algemeene aanduiding van de rooverijen der kraaien. Het geeft ons weer een blik, zóó direct in het leven der vogels onderling, dat ik durf hopen, vele lezers een genoegen te doen met het te plaatsen in *De Levende Natuur*, waar het m. i. ten zeerste op zijn plaats is.

J. VIJVERBERG.

NASCHRIFT. Dat de kievit ook wel tegen een meeuw aanlegt, heeft zijn reden, is mij nader gebleken. Als de meeuwen jongen hebben en ze kunnen door guurheid van het weer, niet voldoende voedsel opscharrelen, dan plunderen ze vaak de nesten van de naburige weidevogels. Niet alleen de eieren maar ook de jongen maken ze buit.

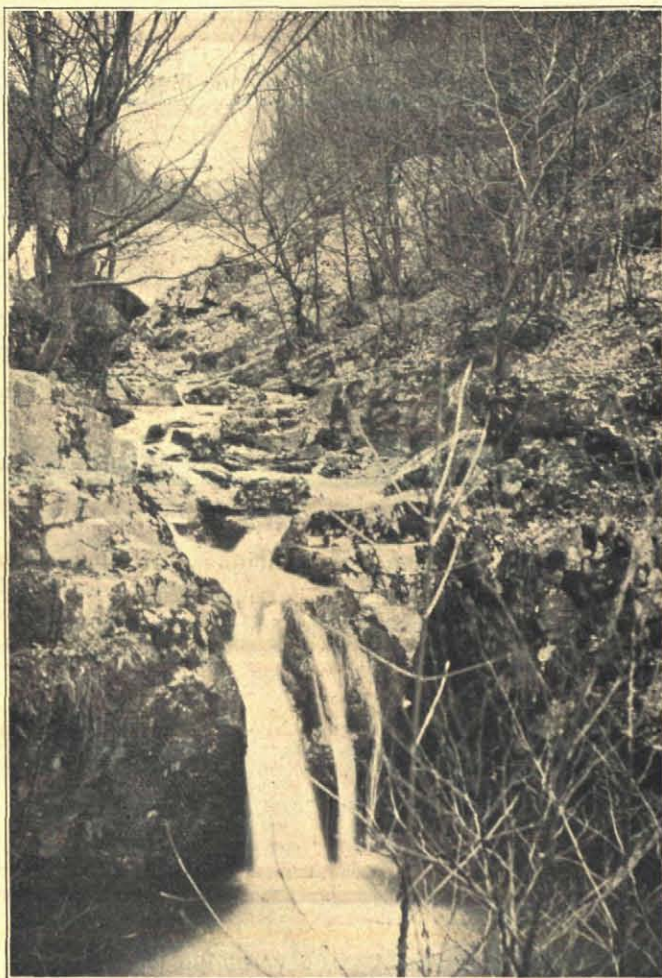
KOUDE APRILDAGEN IN DE BERGEN.

ET is maar goed, dat een mensch niet vooruit weet, wat hem te wachten staat, dat heb ik dit voorjaar ondervonden. Had ik geweten, dat daar ginds in den Taunus en op den Hundrúck in midden April de sneeuw hooger zou liggen dan bij ons den geheelen verleden en vóór-verleden winter, dan zou ik m'n reisje daarheen ongetwijfeld tot milder jaargetij hebben uitgesteld, en me dan wellicht met minder tevreden hebben moeten stellen, dan nu het geval was. Want al vond je 't in begin niet zoo aangenaam, per slot van rekening bleek toch, dat er ook bij koude en gure weersgesteldheden nog genoeg te zien en te genieten valt, daar boven in de bergen.

Toen we den 10en April in Bingen uit den trein stapten, riezelde er 'n echt Hollandsch motregentje fijntjes en doordringend neer. Den volgenden morgen was 't weer wat beter en minder guur. Toen vlogen de zwaluwen monter boven den Rijn, en zaten de roodstaartjes opgeruimd van zin in de wijnstokken, moed gevend voor de dagen, die ons nog te wachten stonden. 't Heeft inmiddels niet zoo mogen zijn! 's Zaterdagsochtends, toen ik mijn slaapkamerraam open gooide, lag alles dik onder de sneeuw! Geen dun dekje, zooals dat bij uit-

zondering in Holland nog wel eens laat in den tijd voorkomt, maar 'n flink pak, waarboven de narcissen, tulpen en andere voorjaarsbloemen nauwelijks haar kleurige kopjes uitstaken. De appels, peren en kersen, al zoo volop in bloei, droegen alle een schitterend blank kleed, waartegen de lichte bloesems nauwelijks afstaken. En 't bleek geen buitje van voorbijgaanden aard te zijn, want onophoudelijk dwarrelden de vlokken neer. »Eine nette Bescherung, gelt ?!«

Gezicht op den Morgenbach.
Foto KUHN.

meenden de werklieden van de gemeentereiniging, die aan 't opruimen togen, en volmondig zei ik 't hen in gedachten na...

'n Waar natuurvriend moet zich echter niet door de nukken van 't weer laten terughouden, en daarom ging al spoedig de *imperméable* aan, de pet op, en toen fluks den Rochusberg op. Er was al vogelleven en plantenbloei genoeg, maar 't kwam alleen op de beschutte plekjes tot uiting. Roodborstjes scharrelden er verscheidene in 't dichte onderhout, maar van zang was niet veel te bespeuren. Ook merels waren er gansch niet zeldzaam, en de zanglijster was er zelfs bepaald talrijk te noemen. Telkens hoorde ik ze in de struiken, maar vertoonen deden ze zich zelden. De »Weterumschlag« was klaarblijkelijk te fel en te plotseling geweest. Zelfs de meezen, die niet zoo gauw vervaard zijn, ging 't te kras, en met fitisjes en tjiptjaffjes zochten ze de lijzijde van den sneeuwstorm. 't Moet voor die kleine insecteneters wel 'n vreemde gewaarwording zijn geweest, plotseling in zoo'n witte wereld te zijn verplaatst.

In de totaal ondergesneeuwde wijnbergen was geen vogel meer te zien. Den vorigen dag begroetten ons paapjes en rood-

staartjes, (zwarte zoowel als gekraagde) en zat de vliegenvanger bij z'n nestkastje, maar nu waren ze verdwenen, weggetrokken naar milder streken, waar de sneeuw minder hoog lag, en waar zij voedsel vonden, om den honger te stillen.

Boven den Rijn en langs de huizen scheerden de zwaluwen vlijtig heen en weer om haar kostje op te halen, maar ik geloof niet, dat de buit bijzonder groot is geweest, want wat er aan insecten was, zat goed verborgen in spleten en scheuren, waar de koude Noord-

Ooster geen vat op hen had. Ten einde raad zochten de voor kou zoo gevoelige zwaluwtjes de nabijheid der menschelijke woningen, ja er waren er zelfs, die binnenshuis zochten en vonden, wat zij daar buiten in de besneeuwde straten, waar de wind gierend de vlokken voor zich uitjoeg, ontbeerden; een warm en beschut plekje, om wat op hun verhaal te komen. Den volgenden dag bevatte een plaatselijk blaadje onderstaande mededeeling, die ik curiositeitshalve in extenso hier laat volgen. Ook heb ik 'n foto bemachtigd van die half-verkleumde vogels; bijzonder mooi is ze niet geworden, maar ze is in elk geval authentiek. Ik hoop dat de redactie haar voor reproductie geschikt acht (zie blz. 16). Hier volgt 't berichtje:

»Ueber ein Idyll aus der Vogelwelt wird uns folgendes berichtet: Der jüngste Wettersturz war auch für die armen Schwalben eine Zeit bitterer Not. Ungewohnt der Kalte suchten sie bei eintretender Dämmerung ein warmes Plätzchen zu erreichen. So konnte man allabendlich seit Ende vergangener Woche bis Mittwoch in der Wohnung des Hausmeisters der Firma Stöck & Fischer in Bingerbrück ein Bild von der Zutraulichkeit dieser Tierchensehen, die vor der ungewöhnlich kalten Witterung Schutz suchten. Bei Eintritt der Dunkelheit flogen nach und nach bis zu acht Schwalben durch ein geöffnètes Schlafstubenster ihrer »Schlafstelle« zu, einen schräg über den Betten hängenden grösseren Bild. Weder durch das Aufdecken noch das Zurechtmachen der Betten lieszen sich die Tierchen in ihrem Frieden stören, und selbst einem Photographen gaben sie kurz vor ihrem Ausflug morgens Gelegenheit zu einer allerliebsten Aufnahme, Gewisz ein seltenes Bild.«

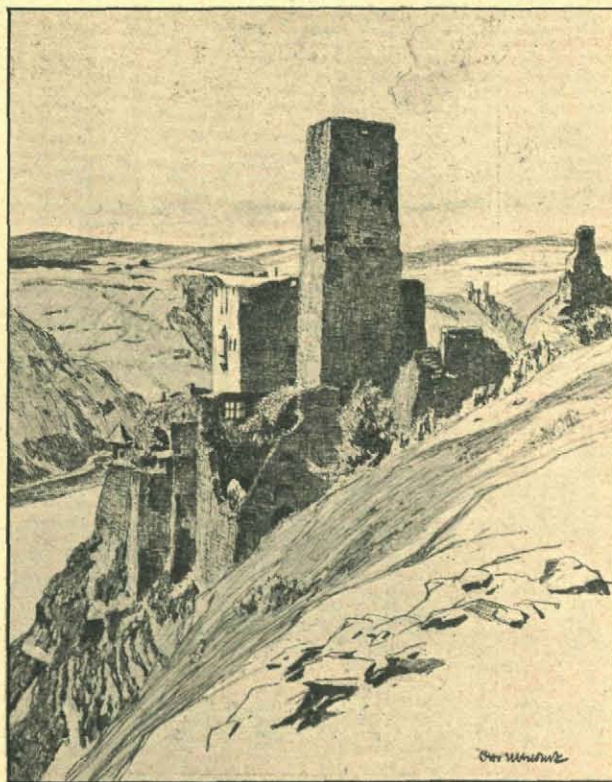
't Is wel curieus, niet waar?

Vóór ik u vertel, hoe we den volgenden sneeuwdag doorbrachten, moet me nog even van 't hart, dat op de Zuidhelling van den berg bijzonder veel puttertjes zaten.

Ze waren alle gepaard, dus zullen ze daar wel broeden ook. Als ik er in 't broedseizoen nog eens kom, wil ik eens moeite doen voor 'n nest. De putter is 'n vrij zeldzame Nederlandsche vogel — 's winters ontmoet ik hem soms op de disteltoppen — en 't is daarom dunkt me wel aardig ze bij 't nest bezig te zien.

Den volgenden nacht had 't blijkbaar niet gesneeuwd; in de stad was alles al haast weggedood, maar op de bergen lag 't witte dek nog wijd en zijd uitgespreid. Een grauwe, bewolkte lucht deed nog meer sneeuw verwachten.

Voor dien Zondag stond een lange dagmarsch op 't programma, door 'n streek, niet zoo

Ruïne Gutenfels bij Caub.

gecultiveerd en aangelegd als de Rochusberg, die eigenlijk weinig meer is dan 't plantsoen, 't park der stad. Maar 't uitgestrekte Bingerwald met zijn talrijke sprengen en wildruischende beekjes, behield nog al 't aantrekkelijke van 'n weinig bezocht en betreden woud.

We waren pas 'n uurtje op pad, of met 'n schrillen kreet schoot een merel uit 'n Douglassparretje in het onderhout. Natuurlijk moest daar 'n nest zitten, en jawel hoor, in dien dikbesneeuwden naaldboom, anderhalven meter van den grond vond ik het, met vier eieren. 't Deed vreemd aan, 'n vogelnest in de sneeuw te vinden. Om den vogel niet verder te ver-

De verkleumde zwaluwen.

ontrusten, en ook om het legsel niet langer aan de abnormaal lage temperatuur bloot te stellen, gingen we maar weer spoedig ons weegs.

Hoe verder we ons van de menschelijke woningen verwijderden, des te interessanter werd het. De talloze sporen op den grond bereidden ons alvast vóór op hetgeen boomen en hakhout voor onzen blik verborg.

Breede, zware indrukken in de sneeuw — waar ze 't dunst lag, was de determinatie 't gemakkelijkst — duiden op de aanwezigheid van wilde varkens, herten- en reeënsporen waren overal te zien, verder bleken hazen en konijntjes, fazanten, patrijzen en eekhoorns lang niet zeldzaam te zijn. Aan den Morgenbach stond de eerste ree, die we te zien kregen. Maar 't was ons niet beschoren, haar lang waar te nemen. Onrustig speelden de ooren, en

KOUDE APRILDAGEN IN DE BERGEN.

17

voor ik den kijker had genomen, ging 't al in vollen ren door dik en dun, en 't laatste wat ik van haar zag, was de witte spiegel. Later hebben we nog meer reeën gezien op de Kammerforst, waar ze beter »gehegt« en »gepflegt« schijnen te worden, ten minste, daar bleken ze niet zoo schuw te zijn. Wilde zwijnen hebben we jammer genoeg, niet waargenomen, hoewel we talrijke hooge jachtzetels beklommen, om ruimer uitzicht te erlangen. Alleen, toen ik 'n week later naar Holland terugkeerde, lag er een geschoten exemplaar te Bingerbrück aan 't station. Enfin, dat staat dan voor later op 't program.

Toch zou ons nog 'n mooie ontmoeting beschoren zijn, waarop ik wèl gehoopt had, maar waarvan ik toch al lichtvaardiglijk afstand had gedaan, omdat de kansen niet zoo heel groot waren. Aan een stroompje, welks naam ik niet kon te weten komen, en dat zeer weinig bekend scheen te zijn, hoorde ik 'n geluid als van 'n winterkoninkje, maar aanmerkelijk zachter. 'k Dacht eerst, dat Klein Jantje binnensmonds zong, maar weldra bleek, dat ik met den typischen vertegenwoordiger der Duitsche en Engelsche bergstroompjes, den Waterspreeuw, te doen had, een vogel, die bij ons maar een of twee keer is waargenomen, doch die ginds niet zeldzaam is. Op een rotsblok, midden in 't bruisende, schuimende water zat de vogel, precies een grootfolio-uitgave van den winterkoning op 't plastron na, dat hij voor de borst draagt, alsof hij een feestredenaar voorstelde. Maar voor de rest is hij een winterkoninkje in 't groot, maakt precies dezelfde mooie bewegingen met kop en pooten als deze, zingt als deze, maar de stem is er een klein octaaf-uitgave van. 't Is eigenlijk wel zonderling. Klein Jantje heeft een stem als een grenadier, en zijn groote neef zingt negentig procent zachter. Je zou zeggen, 'n grap van moeder Natuur, waarmee zij de menschen waarschuwt, niet te veel op analogien te vertrouwen.

Wel, 't deed me plezier met dezen vogel kennis te maken; 'n minuut of vijf kon ik waarnemen, hoe hij langs den rotsigen kant en op de natte steenblokken rondscharrelde, maar 't scheen nog te vroeg te zijn voor een nest, tenminste er waren voor mij geen tegnen aanwezig, om al aan bouwen te gelooven. Ook zag ik geen wijfje in de buurt.

Inmiddels was 't weer beginnen te sneeuwen. Dicht dwarrelden de donzen vlokken om ons heen, en steeds moeilijker werd de tocht over de ongebaande wegen.

Nu werd 't toch ook den vogels wat al te bar; geen geluid klonk ons meer tegemoet. Alleen 'n enkele kraai roeide onder heesch gekras boven de witte winterwereld, als een echte bode van sneeuw en ijs, niet veel vertrouwen schenkend op den goeden tijd, dien we tegemoet gingen.

Maar als je dan even later onder de hooge pijnboomen, waar de sneeuwstorm niet door-drong, de eekhoorns zag vechten om een wijfje, den bonten specht bij zijn nestkastje zag scharrelen, waar gele katjes tusschen 't frissche groen bengelden, dan merkte je toch wel dat ze niet lang meer zouden duren, die koude Aprildagen in de bergen.

Wageningen, ult. Mei 1913.

A. B. WIGMAN.

·BUSSUMS LAGE LANDEN.

BUSSUM heeft niet veel laagland, maar de enkele landen, die laag liggen, hebben een rijke flora.

Eerstens de Meent. Deze is het best te bereiken door den Meerweg tot aan het eind toe af te loopen, langs het Doorgangshuis en het kleine vondertje over. Wanneer ge hier ook komt, altijd is 't er mooi. In het voorjaar fluiten de kievieten om uw ooren, in den zomer jubelen hoog in de lucht de grutto's. 's Morgens vroeg trekt langzaam een nevelsluier omhoog en spreidt 't bloemrijke land zich in de zonneglans badend voor u uit. Schoon is 't er ook, als een zware donkere onweerslucht